

Internationella Kartans År

Inledning

Internationella kartans år genomförs under 2015 och 2016 av Internationella Kartografiska Sällskapet (ICA). Första idén presenterades vid ICAs konferens i Santiago, Chile 2009. Bengt Rystedt och Ferjan Ormeling, Professor Emeritus i kartografi vid Utrecht University i Nederländerna, skrev ett första förslag. Det överlämnades av Svenska Kartografiska Sällskapet som en motion till ICA att presenteras för ICAs generalförsamling vid ICAs konferens i Paris 2011 med namnet International Map Year (IMY). Förslaget antogs enhälligt. ICAs styrelse tillsatte en arbetsgrupp med Bengt Rystedt som ordförande och Ferjan Ormeling, Nederländerna som vice ordförande. Övriga i arbetsgruppen är Ayako Kagawa, FN i New York, Aileen Buckley, Esri Kalifornien, Serena Coetzee, Sydafrika, Vit Vozenilek, Tjeckien och David Fairbairn, UK. Således en arbetsgrupp med lång och bred kompetens inom kartografi. Arbetsgruppen har träffats flera gånger och utformat hemsidan <http://internationalmapyear.org>. Där finns det mesta av det som planeras inom internationella kartans år.

Syftet med internationella kartans år är att sprida kunskap om kartografi och om hur kartor produceras och används till allmänheten och särskilt till ungdomar. En tredje målgrupp är förvaltningar och en fjärde professionella kartografer.

Anknytning till FN

Ett internationellt år har vanligen en anknytning till FN. Ett försök att få den svenska regeringen att skicka in en ansökan misslyckades. Den ansvarige ministern ansåg att kostnaderna för FN-åren brukade bli höga och att FN har andra uppgifter som bör prioriteras.

FN anordnar också regionala kartkonferenser. Vid konferensen i Bangkok, 2012, föreslog ICAs representant att ICA skulle anordna internationella kartans år 2015. Konferensen antog förslaget och en resolution antogs att ICA skulle anordna internationella kartans år 2015. Detta gav arbetsgruppen representant vid FN möjlighet att arbeta med uppgiften. FN har också inrättat en ny byrå för att hantera geografisk information – UN-GGIM – Global Geospatial Information Management. Byrån ska ta över de regionala kartkonferenserna och arbeta mer med geografisk information.

Representanten från FN i arbetsgruppen föreslog att internationella kartans år skulle inordnas i UN-GGIMs program. Nödvändiga dokument togs fram och vid UN-GGIMs möte i New York i Augusto 2014 presenterades förslaget av ICAs president Georg Gartner. Ingen negativ reaktion framfördes och internationella kartans år är än en gång accepterat av en av FNs organ genom GGIMs resolution: *The committee endorses the International Map Year 2015–*

2016 as proposed by the International Cartographic Association as a valuable means to promote the importance of maps and Geoinformation. Att få en resolution från FNs generalförsamling kräver mer arbete och längre tid att åstadkomma.

Program

ICA kan tillhandahålla information. För att nå allmänheten måste nationella kartdagar genomföras lokalt, regionalt och centralt. De lokala kartdagarna är ju viktigast. De kan genomföras av kommuner, universitet och skolor samt arkiv och vissa myndigheter. En kartdag på en skola kan ha olika ambitionsnivåer. Nedan anges en mer fullständig, men det går ju också bra att endast välja någon eller några aktiviteter:

- Starta med att tillsätta en arbetsgrupp och inkludera gärna en av kommunens kartkunniga och gärna också någon från det företag kommunen använder för sina karttjänster.
- Ordna en serie med korta föreläsningar om t.ex. hur kommunen använder kartor, om hur kommunen utvecklats med hjälp av historiska kartor och hur kommunen ska expandera och om hur känslig natur och miljö ska bevaras och skyddas.
- Ordna utställningar med aktuella och historiska kartor
- Ordna demonstrationer av hur programvaror används för att framställa kartor och av hur kartor och geografisk information kan laddas ned till den egna datorn. Kartor kan hämtas från www.openstreetmap.org och geografisk infor-

mation från den nationella geo-portalen <http://www.geodata.se> utan avgift.

- Informera om ICAs tävling Barbara Petchenik Prize (Information finns på KS hemsida: <http://www.kartografiska.se/>, sök under kartografi).
- Demonstrera och öva geo-cacheing (skattjakt med mobilen).
- Ordna en sprintorientering runt skolan (ta hjälp av närmaste orienteringsklubb både för att arrangera och för att instruera).

Underlag för flera av dessa aktiviteter finns i boken *The World of Maps*, som kan laddas ned utan avgift från IMYs hemsida. Boken är skriven på engelska och finns endast i digital version med många hänvisningar till hemsidor, vilket gör att boken alltid är aktuell och ger den senaste informationen. Avsikten har ju varit att skriva så enkelt som möjligt, men detta har visat sig vara svårt, eftersom de flesta författarna är specialister inom sitt område och undervisar på universitet. Boken håller på att översättas till franska och spanska och kanske även till kinesiska. Innehållet beskrivs inte här. Det är enklare att gå till hemsidan, där förordet innehåller en del anvisningar till hur boken kan studeras. Boken kan ses som en gåva från ICA till alla som är intresserade av kartografi och vill förbättra sina kunskaper i hur kartor produceras och i hur de används. En förhoppning är att boken ska öka intresset för att komplettera sin utbildning i kartografi och för att utveckla sin kunskap om kartografi och geografisk information samt i användning av geografiska informationssystem (GIS).

Presentation av Bengt Rystedt

Bengt Rystedt disputerade vid Lunds tekniska högskola 1973 på en avhandling om datorkartografi. Han har sedan dess arbetat med utveckling av kartografi och GIS vid Centralnämnden för fastighetsdata och Lantmäteriet. Han förordnades till adjungerad professor vid universiteten i Lund och Uppsala (1996–2000) samt vid Högskolan i Gävle (1996–2004). Han var 1992–96 medlem av styrelsen för Högskolan i Gävle och prefekt för dess tekniska institution 2000–2004. Han var också med om att bil-

da Geografiska Institutet i Gävle och var vid olika perioder dess föreståndare fram till 2005, då han gick i pension.

I ICA (International Cartographic Association) var han ordförande för atlaskommissionen 1987–95, Vice President 1995–99 och President 1999–2003. Han är nu ordförande i ICAs arbetsgrupp för International Map Year (IMY).

Adress: Leif Erikssons Väg 4, 261 62 Glumslöv. E-post: bengt@rystedt.se.